

SYKSY2018

Osukki syksyllä 2018

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Urheilijakummi taas Kärppä-paidassa!
- 5 Kirjailijakummin kirja saa kehuja
- 6 Liverpoolissa
- 10 Boikii
- 12 Havitsemmeko todellisuuden?
- 14 Kasvot menneisyydestä
- 16 Super Marion jälkeläiset
- 18 Kastellissa on uusi koutsu
- 19 Ranskassa ei räplätä kännyköitä
- 20 Rapu Mertasanta selostaa ylioppilaskirjoituksia
- 22 Iina innostuu hömpästäkin
- 24 Help me, Ronda!
- 26 Häh? Pitäiskö mun osata tuota kieltä?
- 28 Keskustelupalstan moderaattori itkee

Toimitus

Päätoimittaja:
Jaakko Leinonen

Toimittajat:
Saaga Huhtala
Uula Lappalainen
Jaakko Leinonen
Oskari Niemelä
Miska Törmänen
Wilma Ylijoutsijärvi

Opastus ja taitto:
Eija Paso

Etukansi:
Wilma Ylijoutsijärvi

Oulun painatuskeskus.
100 kappaletta.
www.ouka.fi/kastellinlukio

**Opiskelijoiden
äänitorvi
Kastellin lukiossa
vuodesta 1970**

Pääkirjoitus

Riviin järjesty!

Onnen ja autuuden portit avautuvat nuorelle ylioppilaalle tämän rojahahtaessa nuhriselle sohvalle yksion tunkkaisessa hämyssä. Päässä on Prismasta puoleen hintaan hommattu puhtaanvalkoinen ylioppilaslakki ja kourassa jo moneen kertaa rytistynyt yo-todistus. Mielen valtaa ihanainen rauha - tieto siitä, ettei vähään aikaan tarvitse lotkauttaa korvaansa muulle kuin...

“ASENTO! KIVÄÄRI OLALLE VIE! TAAKSE POISTU! MARS MARS!” Vähintään puoli vuotta kestävä hohdokas palvelusaika kurkkusalaatiksi sonnustautuneena tarjoaa nuorukaiselle paitsi uskomattomat mahdollisuudet hioa ensinnäkin sosiaalisia vuorovaikutustaitojaan rakentavassa työilmapiirissä, myös tilaisuuden kehittää fyysistä kuntoaan puolustusministeriön laatimien ensiluokkaisten liikuntaharjoitusten avulla. Mikä parasta, pakettiin saa kaupan päälle vielä hyvän mielen tietäessään palvelevansa yhteiskuntamme hyvinvointia maiharit täynnä paskaa ja rynnäkkökivääri mielikuvitusvihollista kohden tanssa. Miehillä tämä huikea etu suodaan lähes automaationa ja naiset otetaan leikkiin mukaan heidän näin halutessa.

Viime vuosien polttavana puheenaiheena on ollut uusien hävittäjähankintojen tekeminen Suomen puolustusvoimille. Aihetta tälle onkin melkoisesti, onhan vanhojen Hornet-lentokoneidemme hinta/tapposuhte laskenut melkoisesti asemarkinoiden kysynnän lisääntyessä. Eläessämme uuden nousukauden aikaa ja maamme velkaantumisen viimein pysähdyttyä hallitus joutuu suorastaan miettimään, mitä kaikkea ylimääräisellä rahalla voitaisiinkin tehdä. Tuskin sitä terveydenhuollon tai vaikkapa toisen asteen koulutuksen osa-alueilla tarvittaisiin, varsinkin kun vaihtoehtona on ostaa esimerkiksi uutuuoreita saksalaisia 55 tonnin painoisia Rheinmetall L55 -panssarikanuunalla varustettuja Leopard 2A5 -panssareita.

Mikäli varusmiespalveluksen suorittaminen perinteisellä pyssy-mies-metsä-tyyllillä ei syystä tai toisesta nappaa, tai vaikkapa uudet lentskarit tai tankit eivät satu miellyttämään, on oivassa yhteiskunnassamme mahdollisuus suorittaa kansalaisvelvollisuutensa myös siviilipalveluksessa. Vaikka kyseinen vaihtoehto ei välttämättä kutsuntakenraaleista kuulostakaan aivan yhtä seksikkäältä, voi joissain tilanteissa sivarin läpikäyminen tarjota hiukan pyssytelyä enemmän käytännön taitoja esimerkiksi oman työuran rakentamiseen tai vaikkapa koulutuksen hankkimiseen. Onkin hienoa, että puolustusvoimat muistavat tuoda tämänkin näkökulman esiin 76-sivuisessa varusmiesoppaasaan yhdellä sivun neljänneksellä.

Hyvä nuori lukijamme, elämän valintoja kannattaa puntaroida. Toivotamme kaikille oivallisia ratkaisuja lukion jälkeiseen elämään!

JAAKKO LEINONEN

TAMMIKUUSSA 2019

Kastellin kummit

Kärpät tiedotti tammikuussa, että Kastellin urheilijakummi Jussi Jokinen palaa kärpäläiseksi loppukauden kestävällä sopimuksella. Oululaisjoukkueessa hän voitti kaksi Suomen mestaruutta vuosina 2004 ja 2005 ennen siirtymistään Pohjois-Amerikkaan. Välillä hän piipahti Kärpissä myös NHL:n työsulkukaudella 2012-13.

Kastellin urheilijakummi, 35-vuotias Jussi Jokinen on kokenut konkari taalajällä. Kalajoelta Ouluun lukion ja jääkiekon perässä muuttanut ”Jusa” on pelannut Pohjois-Amerikassa kymmenessä eri NHL-seurassa.

Viime syksynä suomalaislegenda palasi Eurooppaan, Sveitsiin, jossa hän pelasi maan toiseksi korkeimmalla sarjatasolla EHC Kloten -nimisessä joukkueessa.

Monelle jatkuva muuttaminen on henkisesti todella raskasta ja useat pelaajat ovatkin kertoneet ”treidaamisen” vaikuttaneen negatiivisesti heidän hyvinvointiinsa. Treidaamisella tarkoitetaan NHL-seurojen pelaajakauppoja, joskus vain muutamien tuntien varoitusajalla, toisinaan jopa pelaajan mielipidettä kysymättä.

Jokisille, kuten monille muillekin, haastetta on tuonut perheen arjen pyrittäminen jatkuvan muuttamisen keskellä.

Sähköpostilla viime marraskuussa tavoittamani Jokinen löytää treidaamisesta optimistina hyviäkin puolia.

Kalajokisen Junkkarit Team Hockeyyn kasvatti toteaa nähneensä ainakin paljon erilaisia kulttuureja ja kaupunkia, jotka ovat olleet kokemuksen arvoisia.

Hän on lisäksi pelannut monien huippupelaajien, kuten hänen idolin-

sa **Jaromir Jagrin** rinnalla.

”Oli hienoa oppia tuntemaan hänet ja pelata hänen kanssaan samassa joukkueessa”, Jussi sanoo.

Menestyksekkään kiekkouran taustalla on kova työ ja intohimo harjoitteluun. Muutto Ouluun, liigauran aloittaminen Kärpissä ja lukio-opinnot Kastellissa ovat vaatineet paljon työtä, erityisesti lukion loppuajana, jolloin hän suoritti lisäksi asepalvelusta Kajaanissa.

Jussin mielestä opiskelun ja huippu-urheilun yhdistäminen ei ollut hankalaa.

”Oma asenne oli ratkaisevaa.”

Kiireisestä ajasta huolimatta Jokiselle jäi Kastellista kuitenkin läjäpäin hyviä muistoja, elinikäisiä ystäviä ja suoritettu ylioppilastutkinto. Vaikka tunneille ei usein päässytäkään, oli yhteistyö opettajien kanssa helppoa, sillä he ymmärsivät ja pystyivät joustamaan.

Lukio-opintojen hyödyllisyydestä kiekkokaukaloissa Jokinen löytää hyviä puolia.

”Lukiosta sain loistavan yleissivistuksen, joka on varmasti auttanut minua maailmalla. Lisäksi opiskelu oli

hyvä olla vastapainoa jääkiekolle. Nyt tulini juuri Sveitsiin, ja saksan kielen osaamisesta on täällä apua.”

Kastellin yhteiskuntaopin ja historian opettaja **Sakari Häkkinen** muistaa Jokisen lukiouran hyvin. Hänellä on jäänyt mieleen ahkera ja tunnollinen opiskelija, jolla oli monta rautaa tulesa yhtä aikaa.

Urheilulukion puolelta 2000-luvun alussa valmistuneesta päämäärätietoisesti nuorukaisesta näki tavoitteiden ja intohimon olevan korkealla. Se johti menestyksekkääseen uraan urheilijana.

Loistokas 951 ottelun ja 563 tehopisteen NHL-ura on ollut luonnollisesti suuri asia ”The Paralyzerille”, kuten myös Kärpissä vietetyt viisi kautta. Pohjois-Amerikasta saadun lempinimen voisi vapaasti suomentaa ”lamaannuttajaksi”.

Seurajoukkueuraa tärkeämmäksi kiekkosankari nostaa kuitenkin uransa maajoukkueessa. Yli sata kertaa päälle puettu leijonapaita on ollut hänelle aina kunnia-asia ja parhaat muistot liittyvätkin maajoukkueeseen, erityisesti kahteen olympiamitaliin. Pronssinen tuli Sotšista 2014 ja hopeinen Torinosta 2006.

”Vahvuuteni pelaajana ovat monipuolisuus, pelin ymmärtäminen, pelikäsitys, syöttäminen ja intohimo harjoitteluun”, Jussi analysoi rooliaan kaukalossa. NHL ei ole ajatuksista vielä kadonnut.

UULA LAPPALAINEN

Kastellista kuuluisuuteen

Syksyllä julkaistiin Kastellin kirjailijakummin kuudes teos. Nyt Riikka Pulkkinen laittaa lukijan pohtimaan, mitä ihmiselle tapahtuu, kun perhe tai mieli hajoaa.

EIJA PASO

Oulussa Raimo pääsee lukemisen vauhtiin. Työasiat jäävät nyt toiselle sijalle.

Toisaalta ne häilyvät taustalla koko ajan, sillä Riikan kouluajat Kastellin lukiossa puskevat muistiin.

”Riikka opiskeli kaikki psykan kurssit ja filosofiaa syventävillä kursseilla, ja se kyllä näkyy hänen teksteissään”, Raimo miettii.

Raimoa koskettaa etenkin Riikan tapa kuvata äitiyttä.

”Lapsi tuo paljon iloa eron kokeelle. Lapsi on herkästi kuvattu. Avioparin eroprosessiin ei sisälly dramatiikkaa, se vain tapahtuu. Ehkä liiankin siististi. Perhe muuttuu, mutta lapsella on silti isä ja äiti.”

Kirjan toinen päätarina liittyy sisäisen mielenterveyden järkkymiseen.

”Psykykinen sairaus kuvataan hienosti. Riikka kykenee tässä yhdistämään eksistentiaalisen lähestymistavan psykologisesti uskottavaan kerrontaan.”

Raimon tunnistaa, että kirjailija ammentaa näkemystään **Albert Camus’n** ja **Jean-Paul Sartren** ajattelusta. Teoksessa järjestellään elämä uusiksi. Eksistentiaalinen tilanne monin tavoin.

”Teksti toimii hyvin tässä ajassa. Oli kiva päästä Riikan ikäisen ihmisen (syntynyt 1980) ja pääkaupunkiseudulla asuvan maailmaan. Riikka jatkaa entisellä tyyllillään kirjoittamista, mutta nyt on selvästi aikuisen tekstiä. Intellektuellia.”

Raimolle jää Riikan kanssa kuljetuista kirjansivuista hyvä mieli.

Jussin kuvat jääkiekkomaailman arkistoista, Riikan kuva Otava / Jouni Harala.

”**Aluksi hirvittää.** Näinkö **Riikka Pulkkinen** kompastuu ja tekee mahalaskun hetteikköön, joka kasvaa latteuksien ja pinnallisuuden tiheää ruohoa.”

Näin tyrmävästi käynnistää **Jukka Petäjä** arvostelunsa kirjailijakummimme teoksesta Lasten planeetta Helsingin Sanomissa syksyn kynnyksellä (15.9.2018).

Tästä huolimatta **Raimo Niemelä** suunnistaa välittömästi Kastellin kirjastoon metsästäämään Pulkkinen teosta pikalainaksi.

Petäjän kaltaisissa alkutunnelmissa kirjaa silmäilee myös Kainuun Sanomiin (29.9.2018) kirja-arvosteluja kirjoittava **Seppo Turunen**:

”Luulen, etten edusta tämmälleen sitä lukijaryhmää, jolle tämä vaaleanpunaisiin kansiin pakattu, irtokarkkeja, suklaata ja jäätelöä massuttava kirja on tarkoitettu, mutta niinpä vain pidin siitä tavattomasti.”

Petäjän epäilyt osoittautuvat turhiksi, kun hän pääsee etenemään ”imelän” kannen ja 35 ensimmäisen sivun yli Frederikan ja tämän miehen, lapsen ja sisaren maailmaan.

”Kaikeksi onneksi Riikka Pulkkinen kuitenkin selviää kompastumisesta muutamalla harha-askeleella. Haparoinnin jälkeen kerronta terävöityy ja saa syvyyttä. - Alun pelko tahtuu lopulta ihailuksi ja sitä huomaa ajattelevansa, että hyvä juuri näin”, Petäjä kiittää.

Myös Turunen vaikuttuu siitä, miten rehellisesti Pulkkinen kuvaa avioeroa ja miten hienosti etenkin lapsen näkemänä.

”Pulkkista kevyemmin ajatteleva kirjailija olisi kirjoittanut samasta aiheesta jonkinlaisen viihderomaanin, mutta nyt käsissä onkin teos, joka oikeasti pohtii ihmisenä olemisen ihmettä ja yhdessä elämisen vaikeutta”, Turunen oivaltaa.

Samoihin aikoihin Aamulehdessä (13.9.2018) **Kaisa Järvelä** kehuu, miten taitavasti Pulkkinen sanoittaa naisen sielunmaisemaa

”Lasten planeetta kertoo kaksi huikeaa kertomusta naisista, joiden henkilökohtainen todellisuus särkyy ja raunioille on pakko alkaa rakentaa jostain uutta”, Järvelä tiivistää.

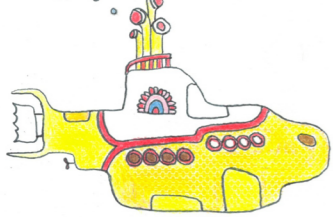

LIVERPOOL

Vanha työläiskaupunki
Luoteis-Englannissa.

Kukoisti 1700-luvun
lopussa,
rikastui orjakaupalla.

Jalkapallo. Beatles.
Opiskelijoita.
Asunnottomia.
Punaruskeita kattoja.
Katusoittajien soittimia.

Teksti ja kuvat:

WILMA YLIJOUTSIJÄRVI

PUNAISTEN MATKASSA

Satama-alueen haju on kuvottava. Minuutit tuntuvat pitkiltä, vaikka ilmaa joutuu hengittämään vain hetken taksia odotellessa. Kaupunki ei ole kovin puhdas ydinkeskustaa lukuun ottamatta ja Liverpoolin lähiöiden kadut suorastaan täyttyvät roskista, jotka ovat kasautuneet punaruskeiden tiilitalojen edustoille. Alueiden varallisuuserot ovat näkyvämpiä kuin Suomessa. Yhdessä osassa kaupunkia voisi kuvitella joskus asuvansa, mutta toisessa täytyy soveltaa avaimia nyrkkiraudaksi auringon laskeututtua.

Oikealla puolella löhöttävä taksikuski on entinen liikemies, joka vaihtoi B&M-tavarataloketjun kiireisen työtahdin perhe-elämään. Mies kummastelee kaukaa matkustavia turisteja, puhuu säästä ja kyselee joutavia kysymyksiä aivan kuten edelliset taksikuskit. Minä vastaan kuten ennenkin. Kerron, että olen Suomesta ja hymähdän hyväksyvästi kommentille säästä.

Pelipäivän ilma on viileä, eikä poikkea paljon lähtöpäivän lämpötilasta Oulussa. Kotikentällä Anfieldillä on vastassa Cardiff City. Pieni joukkue, mutta silti kadulla miehet kyselevät ohikulkijoilta "Got any spare tickets?" aksentilla, josta ei saa aina selvää - ei varsinkaan muutaman oluen jälkeen.

Toiveikkaita ja sanavalmiita Cardiff cityn kannattajia Anfieldin liepeillä.

Vuonna 1892 perustettu Liverpool FC on voittanut valioliigan 18 kertaa, mestareiden liigan viidesti sekä lukuisia FA- ja liiga cup -mestaruuksia. Istanbulin ikimuistaisen mestareiden liigan finaalin jälkeen, jota pidetään yhtenä seuran hienoimmista otteluista, ei joukkue ole kuitenkaan nauttinut parasvalojen loisteesta. Tästä Liverpoolin kannattajia muistutellaan alati sosiaalisessa mediassa. Hiljalleen - entisen Borussia Dortmundin managerin Jürgen Kloppin ansiosta - seura on jälleen matkalla huipulle, tai ainakin lähelle sitä.

Stadion on paikallisten mukaan aina täynnä. Peliin valmistautuminen aloitetaan kahdeltatoista pubeissa, joista siirrytään humalassa ennen kolmea katsomoihin. Näin jokainen uskaltaa laulaa kovaan ääneen Gerry & The Peacemakersin kappaleen You'll never walk alone. Myös tuomareiden virheet huomataan pienessä hiprakassa paremmin.

Kellossa minuutit kuluvat. Epäselvät ja epäoikeudenmukaiset tilanteet herättävät katsojissa voimakkaita reaktioita. Huudot sulautuvat yhdeksi ja nyrkkit heiluvat turhautuneina ilmassa, vaikka "Egyptin kuningas" Mo Salah antoikin yhdeksännellä minuutilla kotiyhteisölle mahdollisuuden suosionosoituksiin. Ensimmäisen maalin jälkeinen alkuhuuma on laskenut ja vaihtunut kankeaksi keskikentän väännökseksi. Cardiff pelaa puolustuspainotteista peliä, mikä vaikeuttaa kotijoukkueen pallon kierrätystä yläkerrassa.

Puoliajalla vessajono ja nakkisämpyläjono kerskailevat toisillensa pituudellaan. Ahtaassa tilassa seisominen vaatii nälkäiseltä nopeita väistöliikkeitä, ellei halua piripintaan täytetyistä olutlaseista läikkyviä nesteitä rinnuksilleen.

"Yksi kaakao kiitos", pyydän kassatädiltä. "Emme myy enää olutta", hän vastaa lempeästi ja hämmennyn. "Ei kun yksi kaakao", toistan.

Vannoutunut punaisten kannattaja pitkässä vessajonossa.

TÄMÄN KYLÄN POIKII

Teksti ja kuvat:
WILMA YLIJOUTSIJÄRVI

Sateen jälkeinen aurinko häikäisee. Kapean kadun korkeat seinät ohjaavat valoa kostean kadunpintaan, josta se heijastuu takaisin taivaalle. Aamulla näin vaivaa ja kiharsin hiukset, mutta tuuli ja sade latistivat ne joka kerta. Marketeissa ei myydä hiuslakkaa, joka kestäisi sadetta. Psykedeelisellä ulkoseinällä John Lennon tuijottaa levollisella katseella minua. Hänellä on hiukset erinomaisesti.

”Two pounds, fifty”, isokokoinen mies vastaa. Ojennan hänelle rahat. Kierreportaiden puolessavälissä yli-innokas rouva työntää käteeni mainoksen. Heitän sen roskiin. Tiskillä on pitkä jono ja miltei kaikki pöydät ovat täynnä turisteja, joiden äidinkieltä en erota, koska kellarin päädyssä soittavan trubaduurin kitaran soundi kaikuu korvaani astetta liian kirkkaana. Trubaduurin takana on rummut ja pellit – sellaiset, joita Ringokin on joskus helistellyt.

Kapean kadun päädyssä katusoitaja hymyilee. Edessäni tanssii pieni lapsi iloisesti väärässä tahdissa. Tytön tanssi on hellyttävää katseltavaa, mutta kappaleen päätyttyä äiti ottaa tyttöä kädestä ja kaksikko katoaa katukuvasta. Soittaja vaihtaa laulua. Laulu on George Harrisonin kirjoittama ”Here comes the sun” vuodelta 1969. Minäkin katoan katukuvasta.

Punaruskeaan tiilimuuriin on maalattu mustalla spraymaalilla isoin kirjaimin ”ROT IN HELL MAGGIE.” Muurin edustaa koristavat keltaiset lehdet, jotka syksy on pudottanut suurista tammipuista. Vihreä maisema päättyy siltaan. Sillan toisella puolella naiset tekevät puutarhatöitä. Vieressä mies nojaa katukylttiin ja puhuu puhelimeen. Katukyltissä lukee Penny Lane. Katu, joka vie Paul McCartneyn lapsuuden maisemiin.

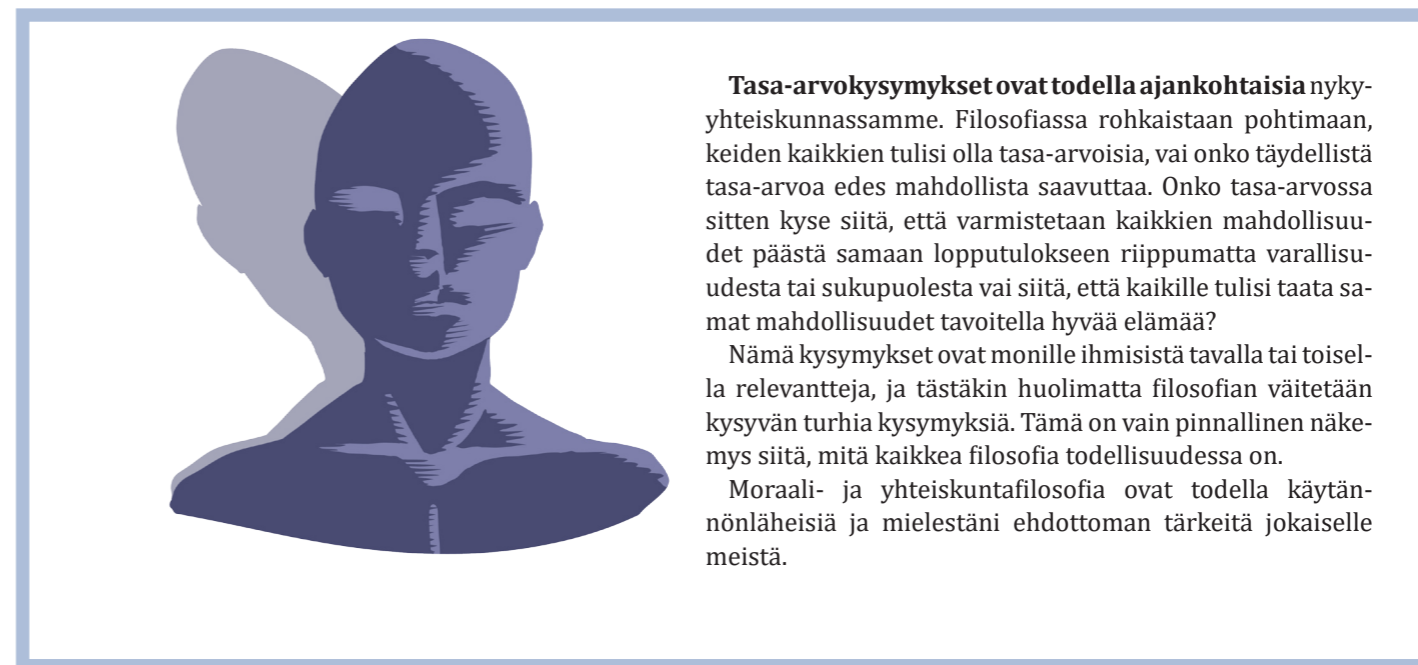
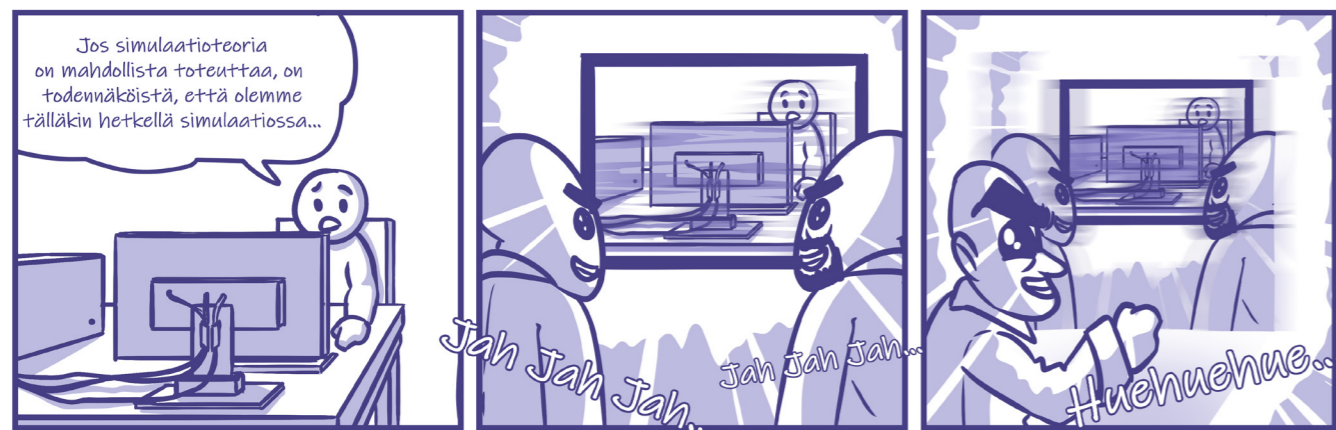
Mieli on kuin tyhjä taulu.
John Locke

Monet ajattelevat filosofian olevan "turhien kysymysten" kysymistä, mutta se on oppiaineena paljon käytännönläheisempi kuin moni uskoisi. Kysymykset "Oliko tämä oikea valinta?" ja "Mikä on elämäni tarkoitus?" ovat varmasti käyneet jokaisen meistä mielessä vähintään kerran.

Etenkin etiikkaa käsittelevä filosofia 2 on mielestäni yksi lukion tärkeimpiä kursseja, joten se kannattaisi ottaa tosissaan.

Havaitsemmeko todellisuuden sellaisena kuin se todella on?

Oleminen on havaituksi tulemista.
George Berkeley

Tasa-arvokysymykset ovat todella ajankohtaisia nyky-yhteiskunnassamme. Filosofiasa rohkastaan pohtimaan, keiden kaikkien tulisi olla tasa-arvoisia, vai onko täydellistä tasa-arvoa edes mahdollista saavuttaa. Onko tasa-arvossa sitten kyse siitä, että varmistetaan kaikkien mahdollisuudet päästä samaan lopputulokseen riippumatta varallisuudesta tai sukupuolesta vai siitä, että kaikille tulisi taata samat mahdollisuudet tavoitella hyvää elämää?

Nämä kysymykset ovat monille ihmisistä tavalla tai toisella relevantteja, ja tästäkin huolimatta filosofian väitetään kysyvän turhia kysymyksiä. Tämä on vain pinnallinen näkemys siitä, mitä kaikkea filosofia todellisuudessa on.

Moraali- ja yhteiskuntafilosofia ovat todella käytännönläheisiä ja mielestäni ehdottoman tärkeitä jokaiselle meistä.

Filosofian voidaan ajatella olevan väline, jota voi hyödyntää omaan elämään haluamallaan tavalla. Itse hyödynnän filosofian opettamaa ajatteluntaitoa ja etenkin argumentaatiota muiden kanssa keskustellessa. Filosofia on antanut tietoa argumenttien pätevydestä ja kestävydestä väittelytilanteissa samalla valottaen virheelliset argumentointikeinot. Näitä voi käyttää keskustelutilanteiden lisäksi esimerkiksi äidinkielen kokeissa ja mielipidetesteissä.

Argumentoinnin lisäksi todellisuuden ja moraalien kyseenalaistaminen on antanut minulle oivat työkalut luoda yhä kirjavampia tarinoita ja hahmoja sarjakuviini ja muihin projekteihini. Elokuvien, romaanien ja sarjakuvien maailmoissa käsitellään jatkuvasti oikeaa ja väärää, joten etiikalla on selkeästi merkitystä tälläkin luovalla alueella.

Tämän vuoksi en korvaisi filosofian opiskelua luki-ossa millään. Se on korvaamaton aarre.

Toisin kuin muut tieteenalat, jotka kysyvät "miten?", filosofia kysyy "miksi?" Miksi olemme olemassa? Miksi tietyt oikeudet menevät toisten ylitse? Miksi tekoni oli väärä?

Itse ajattelen, että useat tieteet antavat vain väliaikaisia totuuksia, mutta filosofia haastaa miettimään, mikä on edes totuus.

Myös materian itsessään kyseenalaistaminen on suuri filosofinen kysymys. Voihan se olla vain aistiharha, joka syntyy aivoissamme. Nämä epätietoisuuden tilat kiehtovat ihmisiä. Monet simulaatioteoriaan ja tekoälyyn liittyvät aiheet kiinnostavat ihmisiä, sillä näistä aiheista tehdyt videot saavat YouTuben kaltaisissa videopalveluissa valtavan määrän näytökertoja. Mistä tiedämme, olemmeko simulaatiossa? Simulaatio voisi olla niin tehokas, ettemme tunnista sitä todellisuudesta.

Tällaiset asiat kiehtovat ihmisiä, joten miksei kävisi filosofian 4. kurssia, sillä nämä aiheet tulevat sielä monien muiden kiehtovien aiheiden ohella käytyä läpi.

Ajattelen, siis olen.
René Descartes

Jere Huovinen
ottelun
jälkimainingeissa.

Kasvot menneisyydestä

Jere Huovinen opiskelee lääkäriksi aivan opinahjomme kulmilla.

Teksti ja kuvat:
JAAKKO LEINONEN

Kätellessäni ruskeatukkaista ja silmälasipäistä nuorta miestä, ilmassa leijuu vahva nostalgian tuntu. **Jere Huovinen** edustaa viimeistä ikäluokkaa, joka suoritti lukio-opintonsa kokonaisuudessaan vanhan Kastellin uumenissa.

Nyt hän silmäilee uuden monitoimitalomme tiloja kiinnostuneesti. Vaikka paljon on muuttunut lukiomme muuton jäljiltä, se mikä vanhaa ja uutta Kastellia yhdistää, lienee osittain samat opettajat ja heidän kuolematomat lauseensa.

Yhdentoista ällän huikea rutistus

Huovisen ylioppilaskirjoitukset olivat melko lailla masasta poikkeavat. Hän kirjoitti pitkän matematiikan, biologian, yhteiskuntaopin, englannin, ruotsin, kemian, psykologian, äidinkielen, pitkän saksan, maantieteen sekä fysiikan - eli yhteensä yksitoista ainetta.

Lienee sanomattakin selvää, että yhtä monen ylioppilaskokeen suorittajaa ei maastamme löydy montaa. Jere lienee itse asiassa yksi ainoista.

Ainutlaatuisemman suoritukselta tekee vielä kuitenkin se, että jokaisesta kirjoittamastaan aineesta hän nappasi arvosanan Laudatur!

Jalat näyttäisivät kuitenkin pysyvän tukevasti maassa, ja nöyrän asiallisesti Huovinen kuvaa oman lukioitaipaleensa hedelmiä.

Huovisen perheen vanhemmat lapset ovat hekin menestyneet hyvin ylioppilaskirjoituksissa.

"Katsoin siis itsekin varsin luonnolliseksi panostaa kouluun ja antaa kirjoituksissa kaikkeni", Jere toteaa. Lisäksi kastellissa vallinnut ilmapiiri tarjosi hyvän alustan opiskelulle.

"Meillä oli hyvä kaveriporukka, jossa saatoimme käyttää aikaa yhteistuumin vaikeimpien koulutehtävien puntarointiin."

Jeren mukaan ylipäänsä vanhan Kastellin ryhmä- ja yhteishenki olivat varsin hyvällä tolalla.

Tuleva lääkäri?

Lukiouransa alussa Huovinen ei ollut vielä aivan varma siitä, minne aikoi hakea ylioppilaaksi valmistumisen jälkeen.

"Lääkis oli kyllä heti yksi vahva vaihtoehto", hän toteaa, mutta täysin lukkoon löytyä se ei heti kättelyssä ollut. Lääketieteen opintoja Jere kuitenkin loppujen lopuksi lukemaan päätyi.

Jeren mukaan lukion oppiaineista oli rutkasti hyötyä

lääkiksen pääsykokeissa.

Alan sisäänottomenettelyt olivat muuttuneet jo siten, ettei erillisiä pääsykokekirjoja ollut, vaan käytännössä kokeet nojasivat puhtaasti lukion oppimäärän tietoihin.

"Meillä oli hyvä kaveriporukka, jossa saatoimme käyttää aikaa yhteistuumin vaikeimpien koulutehtävien puntarointiin."

Ensimmäisessä aallossa kakkosen keväällä kirjoittamista aineista Huovinen joutui kertalemaan lähinnä biologiaa.

"Sen sijaan esimerkiksi fysiikan tietotaidot olivat vielä kirjoitusten jäljiltä melko tuoreessa muistissa pääsykokeeseen lamsiessani", toteaa Jere.

Matematiikkaa hänellä tuli laskettua muistakin syistä. Pääsykokeväälle sattui nimittäin myös pari matikkakilpailua, joihin Jere valmistautui erillisen valmennuksen keinoin.

Ylipäänsä Huovinen kuitenkin painottaa menestyksen avaimien olleen ahkerassa kurssityöskentelyssä. Ja näinhän asia ihanteellisimmillaan meneekin: kirjoituksiin lukeminen voisi parhaimmillaan olla pelkkää jo opitun kertaamista.

Opintopolku lääiksessä tarjoaa aluksi kaikille yhteisen lääkärin peruskoulutuksen, joka kestää kuusi vuotta. Tämän jälkeen on mahdollista jatkaa opintoja, ja erikoistua jollekin tietylle lääketieteen osa-alueelle.

Sataprosenttisen varma Huovinen ei vielä ole siitä, mille alalle aikoo peruskoulutuksen jälkeen erikoistua.

"Lisäksi olen pohtinut vaihtoehtona myös matemaattisiin aineisiin syventymistä, mutta aika saa näyttää."

Shakkiguru

Jere tunnetaan monissa piireissä varsin etevänä shakin pelaajana. Säännöt hän oppi jo varhain kuuden vuoden iässä, ja peliuraa on tullut kerrytettyä mm. Oulun shakkiseuran ja Raahen linnoitus -nimisten harrastelijayhdistysten riveissä.

"Shakki on varsin kiehtova peli, itse olen huomannut sen auttavan muun muassa keskittymisessä", hymähtää Huovinen.

Shakkia pelataan Suomessa varsin ammattimaisin ottein. Eri seurat järjestävät sekä paikallisia että valtakunnallisia turnauksia, joissa alan huiput ottavat toisistaan mitta.

Säännöstöstä olennaisimpiin kuuluu muun muassa sallitun peliajan pituus, joka määrittää hyvin pitkälti sen, kuinka kauan pelaajilla on yhteensä aikaa käytettävissä siirtojen tekemiseen. Ottelut voivat olla usean tunnin kestäviä mitteloita, tai sitten nopeita pikapelejä.

Jere itse kertoo pitävänsä eniten normaalimittaisista otteluista, joissa strategioiden luomiseen tarvittavaa miettimisaikaa on tarjolla runsaasti.

Turnausten säännöstöön kuuluu, että kaikenlainen vastustajan häiritseminen epäurheilijamaisin keinoin on kielletty. Otteluiden voittamiseen ei siis ole olemassa erityisiä vippaskonsteja, vaan matsit on voitettava rehdisti pelaamalla.

Jere valottaa valmistautumistaan kisoihin:

"Itselläni on tapana ennen peliä käydä läpi vastustajani aikaisemmat aloitussiirrot ja tämän käyttämät yleisimmät pelitaktiikat."

"Nykyisin peliaktiivisuuteni on kuitenkin kokonaisuudessaan hieman aikaisempaa matalampi, sillä tutkimus ja opiskelu vie ison siivun vapaa-ajasta", hän jatkaa.

Osukki haastoi shakkipeliin

Osukin itsevarma toimittaja haastoi shakkimaestron taistoon, johon tämä suostui aikailematta.

Hyvästä arpaonnesta huolimatta (joka soi toimittajallemme aloitusvuoron) ensimmäinen ottelu päättyi haastajalle melko nolosti, kun Jere teki nerokkaan shakkimatin vajaan varttitunnin kuluttua pelin aloittamisesta.

Toinen peli oli astetta tiukempi. Taistelun tiimellyksessä myös Huovisen upseeristo joutui nälkäisten vastapuolen nappuloiden uhreiksi. Aggressiivisella lähtien ja ratsujen hyökkäyksellä Jere onnistui kuitenkin toistamiseen ahdistamaan vastustajan kuninkaan selkään vasten pelilaudan reunalle.

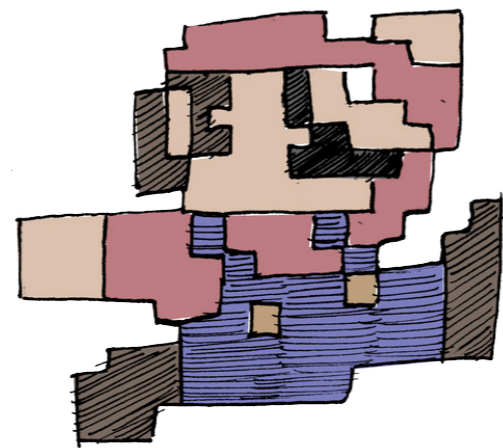
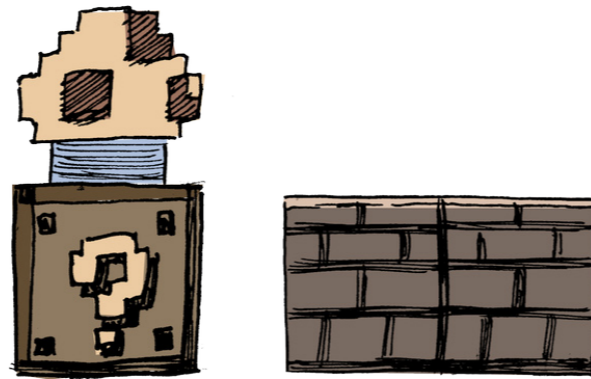
Toimittajamme suosima taktiikka sotamiesten keskikenttärynnäköä toteuttamiseksi ei onnistunut pysäyttämään Jeren ketterästi liikuttelemaa upseeristoa.

Ensimmäisen ottelun päättävä shakkimatti. Äkkisilmäyksellä tilaa näyttäisi olevan, mutta keskeiset pakotiet on nerokkaasti tukittu. Pelilauta on unkarilaista perua (toim. huom.)

Videopelit uivat valtavirran viihteeksi

Videopelin historia ulottuu aina 1950-luvulle, kun ensimmäiset tietokonepelit ohjelmoitiin tieteellisten tutkimusten kehittämiseksi.

Teksti ja kuvat:
OSKARI NIEMELÄ

Ensimmäiset videopelit imitoivat meille kaikille tuttuja shakkia ja ristinnollaa, ja näin edistivät tekoälytutkimusta. Ensimmäinen videopelikonsooli tuotiin markkinoille kuitenkin vasta vuonna 1971 nimellä Magnavox Odyssey.

Tämän jälkeen tunnetuimpia kotikonsoleita olivat Atari-nimisen yrityksen tuottamat Atari 2600, joka tunnettiin sen menestyksestä, ja Atari 5200, joka tunnettiin sen suuresta epäonnistumisesta pelimarkkinoilla.

Atarin nopea nousu ja lasku olivat lähellä tuhota koko videopelitalouden, mutta onneksemme japanilainen yritys Nintendo astui esiin omalla konsolillaan, Nintendo Entertainment Systemillä eli NES:llä. Tälle konsolille julkaistiin kenties klassisimpia pelejä, kuten Super Mario Bros. ja The Legend Of Zelda, joiden pelisarjoihin tulee edelleen uusia osia.

Nintendo toi videopelit takaisin kuluttajien suosioon ja synnytti haastajia ympäri maailmaa. Myöhemmin tulleet Sega ja Sonyn pelikonsoleit lisäsivät kilpailua ja näin antoivat pohjan nykyiselle videopelitaloudelle.

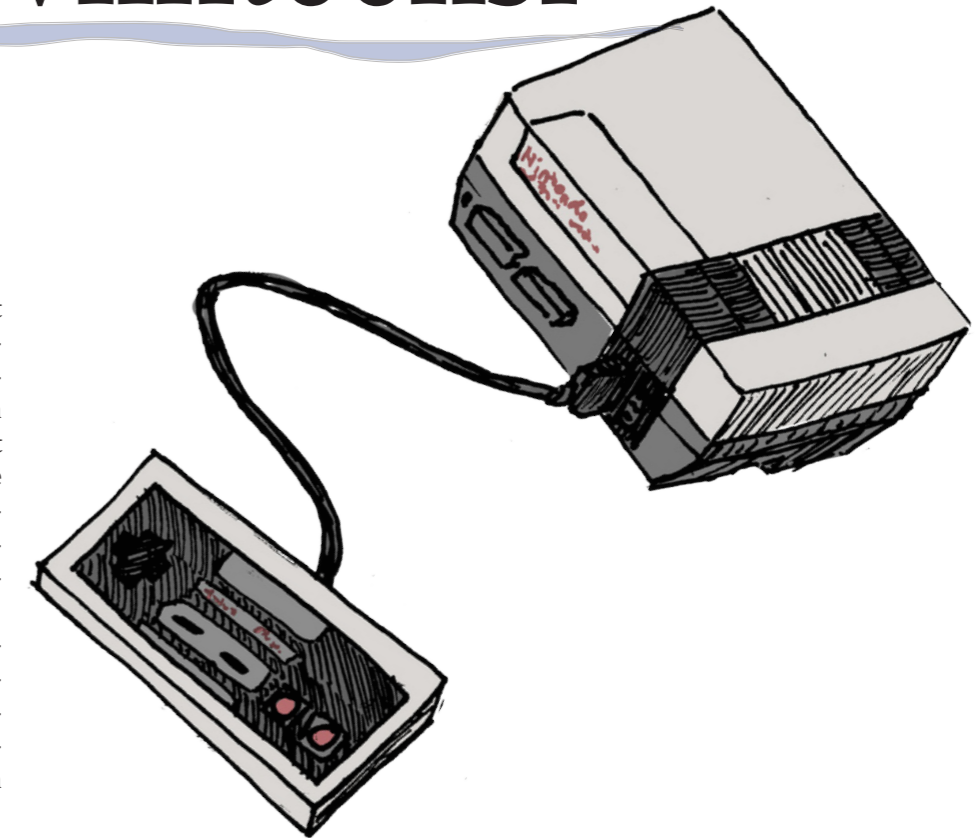
Videopelien herruudesta taisteltiin armottomasti, mutta lopulta kärjekäs kilpailu väheni ja videopelit loivat itselleen pohjan muun viihdeteollisuuden rinnalla. Elokuvia pidettiin edelleen valtavirran ykkösinä ja pelejä enemmänkin pieninä kulttisuosikkina. Tämä kuitenkin muuttui nopeasti.

Videopeleistä viihdeteollisuuden jättejä

Nykyään videopelejä pidetään yhtenä viihdeteollisuuden jättiläisenä. Tämä johtuu sekä kehittyneestä teknologiasta, jolla on mahdollista luoda yhä mukaansatempaavampia maailmoja ja hahmoja, että videopelien suuremasta suosiosta kuluttajien joukossa.

Tuotantotasokin on kasvanut, mikä näkyy esimerkiksi tunnettujen elokuvatasoisten ja näyttelijöiden siirtymisenä elokuvista osittain tai kokonaan videopelien luomiseen.

Myös tuotantotiimit ovat kasvaneet, sillä peliprojektit ovat jatkuvasti kun-

nianhimoisempia kuin edelliset.

Suurimpana 2010-luvun harppauksena kohti videopelien valtavirtasuosiota on vuonna 2014 aloitettu The Game Awards -palkintogaala. Tapahtuman alku oli hieman oikukas, mutta tällä hetkellä galaan osallistuu tämänhetkisten suurimpien pelifirmojen edustajat, kuten Sonyn, Nintendon ja Microsoftin.

Tapahtumassa julkistetaan uusia pelejä ja valitaan sen vuoden parhaat pelit eri kategorioista ja myös kaikin puolin parhaan pelin titteli (Game of the Year) kruunataan kyseisessä tilaisuudessa. Tämä malli jäljittelee kovasti Oscar-gaalaa, mutta yrittää silti luoda omaa identiteettiään.

Virtuaaliset todellisuudet kiehtovat

Pelien kasvanut suosio, julkisuus ja tuotantotaso ovat nostaneet videopelit elokuvien rinnalle viihdeteollisuus-

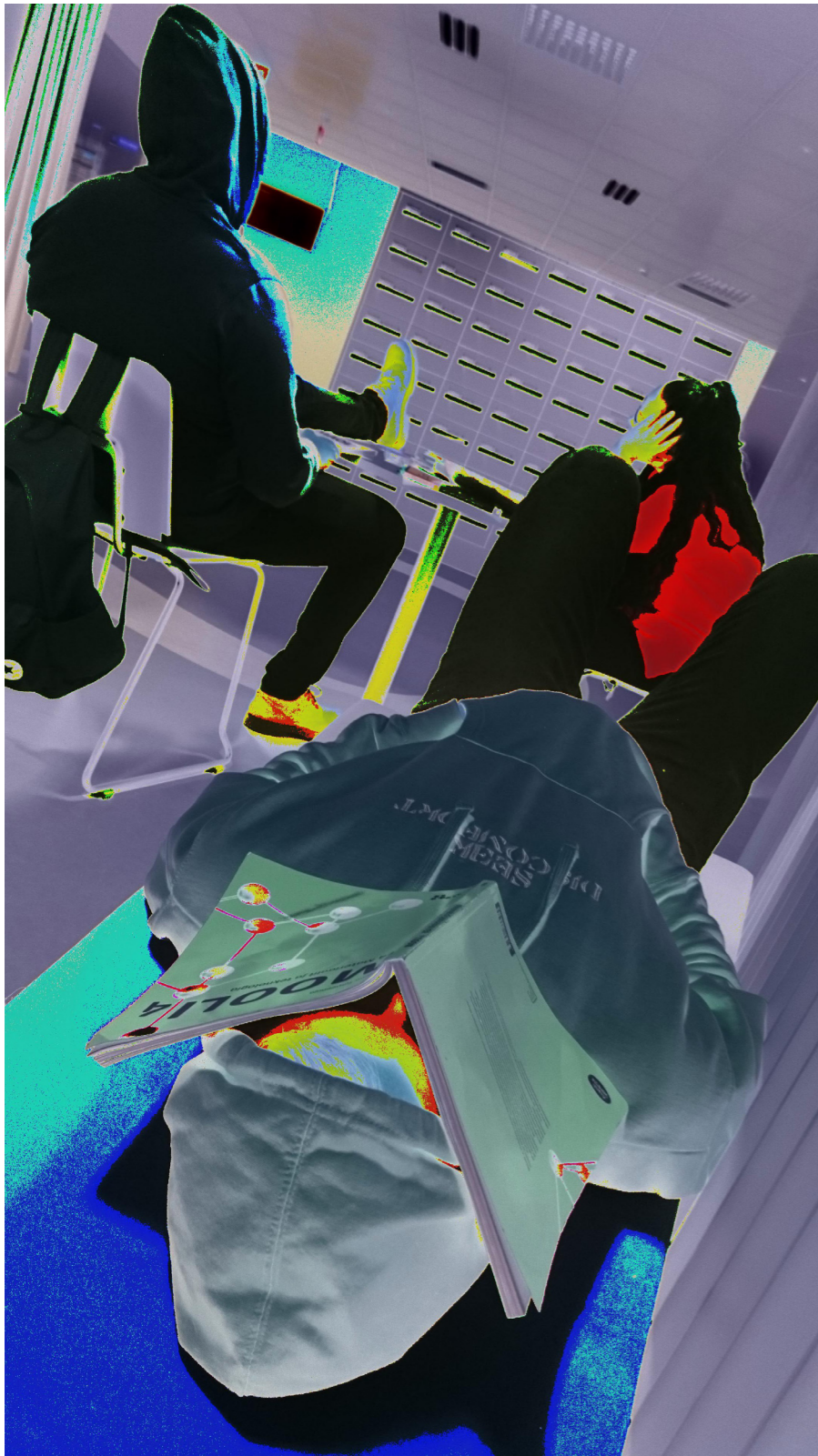
den valtavirran edustajiksi. Siinä missä videopelien suosio on kasvanut, kaunokirjallisuuden suosio on vähentynyt.

Etenkin kännykkäpelit ovat tulleet lähelle kuluttajia: jopa ihmiset, jotka eivät pidä itseään videopeliharrastajina, saattavat pelata älypuhelimellaan esim. Candy Crush Sagaa.

Pelit kehittyvät edelleen ja niiden suosio näyttää vain kasvavan. Pelien suurin oletettu harppaus tulevaisuudessa on todennäköisesti VR:n eli virtuaalisen todellisuuden (virtual reality) hyödyntäminen. Tätä on jo toki toteutettu, mutta tällä hetkellä se ei ole kaikkien kuluttajien ykkösvalinta.

Virtuaalista todellisuutta hyödynnetään jatkuvasti, mutta se ei ole päässyt perinteisten konsolien ja tietokoneiden ylitse, vaan toimii niitä käyttäen ja niiden rinnalla. Vain aika näyttää, kuinka videopelit muuttuvat tulevaisuudessa teknologian kehityksen myötä.

Kun opiskelu tökkii mene koutsille

EIJA PASO

Kastellin lukiolaisilla on ollut syksystä lähtien aivan erityinen tutkimahdollisuus: lukiokoutsi Mira Avela, psykologian ja uskonnon opettajamme.

”Ajatus koutsiksi ryhtymisestä syntyi jo useampi vuosi sitten, kun aloitin psykoterapeutin opinnot”, Mira kertoo.

Hän mietti rehtorin kanssa jo silloin, miten koulutuksen anti saataisiin opiskelijoidenkin käyttöön.

”Pohjalla oli tietenkin havainto siitä, että esimerkiksi stressi ja kiire vaivaavat lukiolaisia paljon.”

Koutsin tehtävä on helpottaa nimenomaan kouluun liittyvissä stressin ja ahdistuksen aiheissa, jolloin ongelmat eivät välttämättä kasva isommiksi.

Koutsi ohjaa tarvittaessa eteenpäin koulupsykologille tai koulukuraattorille, jos siihen on tarvetta.

”Koutsina olen saanut tukea ja auttaa opiskelijoita jo paljon”, Mira ynnää syksyn tilannetta.

”Stressi, esiintymiseen liittyvä jännittäminen, kouluhommiensa aikatauluttaminen ja kiire, suorituspaineet, oma tulevaisuus, motivaatio, yo-kirjoituspaineet ja monet muut asiat ovat olleet käsittelyssä. Opiskelijat ovat olleet aktiivisia ja ottaneet yhteyttä.”

Mira on ilahtunut siitä, että koutsille on selvästi tarvetta ja että hän on saanut auttaa opiskelijoita.

”Koutsin jatkokin näyttää hyvältä. Kastellin lukio on ainoa lukio Oulussa, jossa on oma lukiokoutsi. Opiskelijat ovat hienosti osoittaneet, että se on hyvä asia”, sanoo Mira ja toivottaa opiskelijat tervetulleiksi juttelemaan. Yhteyttä voi ottaa helpoiten Wilman kautta tai kasvotusten.

Ranskassa ei räplätä kännyköitä

Ranskan kouluissa ei enää tänä syksynä ole nähty hypnoosissa puhelimia räplääviä nuoria vaan yhdessä kommunikoivia ihmisiä. Kuitenkaan tämä Ranskan älypuhelimien käyttöä rajoittava ”uusi laki” ei sisällä minkäänlaista rangaistusta, joten onko se vain ilmassa leijuva uhkaus ja täysin tehoton? Miksi Suomi ei ole harkinnut samanlaista käytäntöä?

Nuorten ja lasten lisääntynyt älypuhelimien käyttö on aiheuttanut päänraaputuksia, ja moni opettaja ja vanhempi on jo menettänyt yöunensa. Vaikka nuoret eivät käyttäisi puhelimia oppituntien aikana, tunnin päätyttyä luokan oviaukolla on kasapäin lapsia kaivelemassa jo puhelintaan, jota eivät ole päässeet näkemään noin 45 minuuttiin.

Ranskassa on otettu selkeät keinot käyttöön. Presidentti Emmanuel Macronin tiimi toteaa, että lapsilla on ”oikeus irrottautua digitaalisista” paineista koulupäivän ajaksi.

Kuitenkaan Ranskassa ei välttämättä poisteta täysin digitaalisuutta koulupäivien ajaksi. Puhelimen saa kaivaa esille esimerkiksi tehtäviin, joissa halutaan, että tietoa etsitään lisää netistä.

Ranska ei ole ainoa maa, joka on rajoittanut puhelimien käyttöä koulupäivien aikana: myös Belgiassa ja Ruotsissa on luotu samanlaisia käytänteitä, kuitenkin ilman varsinaista lakia.

Pienten parhaaksi

Mihin kaikki puhelimet laitettaisiin silloin, kun kyseessä olisi isompi koulu? Täytyisi kerätä 600 oppilaalta puhelin- ja vielä onnistua palauttamaan laite takaisin oikealle omistajalle.

Nuorimmat koululaiset eli alasteilla olevat hyötyisivät tällaisesta laista eniten. He eivät välttämättä osaisi kiukutella asiasta samalla tavalla kuin vanhemmat oppilaat. He saattaisivat unohtaa puhelimet ja innos-

tua samoista asioista välitunneilla kuin heidän omat vanhempansakin aikoinaan: he voisivat leikkiä esimerkiksi kirkonrottaa tai vain kommunikoida keskenään.

Ranskassa lakia perusteltiin muun muassa sillä, että se vähentäisi koulukiusaamista. Toisaalta kiusaajat ovat osanneet iskeä ennenkin ilman puhelimia.

Muuten lakia perusteltiin sillä, että luokahuoneet rauhoittuvat ja ystävyyssuhteet paranevat. Välttämättä nämäkään eivät toteudu lain suunnittelijoiden toivomalla tavalla, vaan oppilaat puhuvat oppitunneilla entistä enemmän keskenään häiriten opetusta. Samalla he saattavat näin sitoa elinikäisiä ystävyyssuhteita.

Suosituksia Suomeenkin

Miten Suomi kännykkäkieltoon suhtautuu, kun Ruotsikin on ottanut hieinan samanlaisia käytänteitä opetuksen etenkin alakouluissa?

Moni suomalainen opettaja on todennut, että he haluavat mieluummin korostaa oppilaan ja opettajan välistä sopimusta, kuin ottaa käyttöön ylhäältä päin määrättyä negatiiviselta ja rankemmalta kuulostavaa lakia.

Suomessakin esiintyy puhelimien käyttöä rajoittavia sopimuksia Ylen esittämän kyselytuloksien perusteella. Rajoitteet koskevat kuitenkin enemmän nuorempia oppilaita, sillä älypuhelimien jatkuvasta käytöstä on aiheutunut lapsilla erilaisia ongelmia, joista halutaan eroon. Ikää tullessa nuoret ymmärtävät itsekin, minkälainen puhelimen käyttö on hyväksi ja mikä taas ei.

Puhelinten käyttökielto on kuitenkin kaksipiippuinen juttu. Viihdekäytössä puhelin häiritsee, mutta tiedon haussa oikein käytettynä se on oiva apuväline.

Joka tapauksessa opiskelu on menossa entistä enemmän digitaalisempaan suuntaan. Vaikka oppilaalla ei olisikaan puhelinta käytössään, repusta saattaa putkahtaa esiin tabletti tai läppäri, jolla voi tehdä melkein täysin samat asiat kuin puhelimilla.

SAAGA HUHTALA

Selostaja Rapu Mertasannan kuvaus syksyn ylioppilaskirjoituksista

((Lähes)Sensuroimaton,
kirjallinen ikuistus
äänitallenteen pohjalta)

"Ilmassa leijaileva jännitys ja odotuksen tuntu ovat suorastaan käsin kosketeltavissa tänä utuisena syyskuun aamuna, jolloin areenalle astelevat uutteraakin uutterammat hampai-siinsa asti varustetut ottelijamme. Nyt eivät auta kymmenen pyytä oksalla, elleivät nämä sananlaskun mukaiset siivekkäät ole sitten tiedolla itsensä täyteen ahtaneita rauhan kyyhkyjä majoittuneena kilpailijoiden etuotsalohkojen aivonystyröihin... Tulemme tänään näkemään armottoman mittelon, jossa osallistujien reilun kahden vuoden ahkera pinnistely tiedon ateljeessa punnitaan oikeuden armottomalla vaa'alla. Armoton se todellakin on, mutta myös objektiivinen ja oikeudenmukainen, ainakin mikäli on uskominen YTL:n itsensä määrittelemiä periaatteita. Ja näitähän me uskomme, vaikka ne välillä aiheuttavatkin verta, hikeä ja kyyneleitä... Se on pelin henki, ja se ei pelaa kuka pelkää... Mutta pitemmittä löpinöittä siirryttäneen täältä aitiosta kentälle katsomaan, millainen meno vallitsee salin ulkopuolella..."

"Tarjottimien kopsahtelu vasten hikisiä selkämyksiä tuo mieleen vuosituhansia sitten k aikuneen gladiaattorien kilpien kalskeen keskellä Colosseumin paahtavan kuumaa, veristä santaa. Vaikkemme nyt ryvekään antiikin amfiteattereiden hiekassa, lienee tunnelma jokuinkin sama kuin toogaan sonnustautuneilla Etelä-Eurooppalaisilla esi-isillämme. Voitelu näyttäisi olevan ottelijoilla päällisin puolin kunnossa vilkaistessani pikaisesti esillä olevaa eväskavalkadia. Hiilihydraattipitoiset suklaalevyt ja proteiinitäytteiset kinkut sinappihuntui-neen tarjoavat hyvät lähtökohdat suorituksen onnistumiseen. Hieman minusta oikealla kaksi norjaa puhuvaa kilpailijaa hoitaa viimehetken teippauksia huulirasvoihinsa. Jännityksen ja pelon aiheuttamat hikilammikot lainehtivat salin oven avautumista odottavien kisaajien jaloissa... Hermostunut nuorimies ojentaa tyttöystävänsä kuvan ystävälleen ja pyytää tätä kostein silmin välittämään terveiset täältä jostain... Viimein nuo tuomion porteiksi tituleeratut ovet avautuvat saranat saatanallisesti naristen. Jonoon asettautuneet kokelaat raahustavat eteenpäin kohti tulevaa taivaspaikkaansa tai Golgataa: -Kumpaako niistä? Sitä ei tiedä vielä kukaan."

"Jännän äärellä ollaan kellon lyödessä yhdeksää ja varsinaisen taiston alkaessa. Satapäi-sen osallistujajoukon kiivaan naputuksen lisäksi salin täyttää tuimat katseet kohdennettuna intensiivisesti tietokoneiden näytöille. Katsokaa tuota ranteen ratasnivelten ja sormenpäiden jännetuppien hienovaraista yhteistyötä! Näiden kaverien kätöset ovat pysyneet kaukana Wimbledonista, -ainakaan niitä ei ole vielä tennispallo päässyt pilaamaan! Punakone on jälleen hyrähtänyt käyntiin korkeilla tyhjäkäyntikierroksilla Kuusisen suvun nuorimman pojan tykittäessä mielipiteitään pöytään eturivissä, historian koetta väkertäessään. Kylmäksi ei jä-tä myöskään pitkän matematiikan ykkösketju, TupuHupuLupu-poppooksikin kutsuttu Laku Soinnun johtama kolmikko. Tarkkaan hiotut kuviot lunttilapun kuljettamiseksi läpi kokeen valvojen hallitsemän keskikentän mahdollistavat saumattoman yhteistyön poikien välillä. Jännityksellä seuraamme myös ruotsin kirjoittajien työnsarkaa... Kaikilla lienee tuoreessa muistissa vielä viitisentoista vuotta sitten sattunut tapaus, jossa pitkän ruotsin opiskelijat onnistuivat viimeisen puolen tunnin aikana tykittämään viisi kielioppitehtävää paperille täysillä pisteillä! Samaan ei pystynyt kilvan ennakkosuosikki Jammu Varavirta, joka lukuisista vessatauoista ja aikalisistä huolimatta ei yltänyt vastaavaan suoritukseen."

"Kellon rapsahtaessa pykälään ja taiston viimein päättyessä kaikkensa antaneet abiturientit raahustavat uupuneina ulos salista. Itsestään kaiken tiedon oksentaneena ottelijamme näyttävät nälkiintyneiltä zombeilta, joiden viime yönä hankkimat silmäpussit eivät ole ainakaan äskeisestä parantuneet... Kas, mutta nyt käsillä onkin mahdollisuus ottaa suoraa kontaktia yhteen heistä, ja saada huikeasta kisasta sisäpiirin tietoja..."

"Voisitko kuvailla omin sanoin, mitä juuri äsken noiden ovien takana tapahtui?"

-Tajjuukko nää että mää tekkiin just yhe ylppärikokkeen? Oon vähä naatti ny!

"Mikä on tekniikkanne salaisuus?"

-Häh? Keljuilekko nää?

"Miten selittäisit tekemiänne lukuisia virheitä?"

-Prkl, prkl...Pittäis yhdessä kokkeessa muka näyttää kaikki mitä o koko lukio-opinnois op-pinu... Ei tuu kyl tuolla äskösel räpellyksel pääsee lääkiksee.. Ja sit viel joku neropatti tullee aukoo päätä... Ketuttaa kyl näin vatun pölijä systeemi..."

"Näihin kuvin ja tunnelmiin..."

Iina: Luen hömppää ruåtsiksi

På svenska

Kastellissa moni opettaja saattaa ikään kuin kadota opiskelijoiden joukkoon, sillä hän saattaa nuoreta opettaessaan nuoria. Näin on käynyt myös Iina Lepistölle. Iina on 34-vuotias ruotsin ja enkun opettaja, mutta Kastellissa hän opettaa vain ruotsia.

SAAGA HUHTALA

Iinalla on opehommista vain neljän vuoden kokemus, sillä opiskelut vierähtivät lasten ja laiskuuden takia. Hän kiinnostui ruotsin kielestä ihan puhtaasti koulupohjalta, eikä hän ole oleskellut Ruotsissa tai ruotsinkielisillä alueilla.

Opintoihin kuuluvan kielikurssinsa hän suoritti Tanskassa.

Kuinka Iina päätyi Kastelliin opettajaksi tai vain ylipäätään opettajaksi?

Häntä on aina kiehtonut tämä ala, ja osittain sen takia hän päätyi jo lukioikäisenä valmennushommiin. Kuitenkaan visio opettajana olemisesta ei ole ollut ainut ajatus, vaan aikanaan hän suunnitteli taloustieteen opintoja.

”Tämä tieto varmasti järkyttää syvästi kaikkia jotka tuntevat (olemattomat) matemaattiset taitoni.”

Abi-vuonna lukiossa uusi enkun opettaja oli ensimmäinen, joka totesi Iinalle, että ehkä kielet olisi enemmän hänen juttunsa noiden ekonomihommien sijaan. Häntä voimme siis kiittää, että olemme saaneet Iinan opettamaan erinomaisesti ruotsia lukioomme.

Opettajan kommentin rohkaisemana Iina haki Oulun yliopistoon lukemaan ruotsia ja enkkua, ja pääsi toisella hakukerralla ruotsin laitokselle sisään.

”Tämä oma enkun openi on edelleen suurin ammatillinen esikuvani ja hänen vaikutuksensa näkyy omassa opetukseni päivittäin.”

Iinan oppitunneilla ollessaan moni opiskelija huomaa, että Iina on aika iloinen ja temperamenttinen eli äänenvoimakkuus saattaa nousta aika herkästi. Hän allekirjoittaa itsekin tämän ja kuvailee olevansa opettajana myös innostunut ja innostava, mutta saattaa toisaalta olla hieman huolimaton ja huoleton.

Opettämisen iloista hän kertoo, että parasta työssä ovat kaikki ihanat opiskelijat ja kehuu nuorten kanssa työskentelyn olevan parasta, mitä voi kuvitella.

Kuitenkaan opettaminen ei ole aina ruusuilla tanssimista, sillä tolkuton korjaamisen määrä saattaa välillä tuntua siltä, kuin ei olisi päivän aikana tehnyt mitään muuta kuin lukenut aineita ja korjannut sanakokeita.

Korjauspinojen lisäksi opettajanuralle kuuluu mokiakin.

”Mottoni on, että julkista nöyryytystä ja häpeää ei koskaan ole tarpeeksi, eli mokia tulee tehtyä varmasti päivittäin.”

Viimeisimpänä tapauksena Iinalle tulee mieleen toisessa jaksossa ollut kurssi, jossa hän oli unohtanut ilmoittaa opiskelijoille oppikirjan muuttamisesta, ja ensimmäisellä tunnilla paikalla oli ryhmä, joista jokaisella oli väärä kirja ostettuna.

”Vieläkin hävettää”, hän harmittelee.

Iina on kuullut opiskelijoiden suusta monia kommentteja, jotka ovat lämmittäneet mieltä ja jääneet mieleen.

”Ammatillisessa mielessä parhaita palautteita on ehkä ollut se, että vaikka ruotsi ei ole ollut opiskelijan lempiaine, on tunneille ollut aina kiva tulla eikä ole tehnyt mieli edes lintsata.”

Iinaa ei välttämättä tulla näkemään Kastellissa enää kolmannen jakson jälkeen. Oulusta hän ei välttämättä katoa, vaan on päättänyt etsiskellä uusia sijaisuuksia ja hakea vakipaikkaa ympäri Oulua.

Hän toteaa kuten muumien suuri ajattelija Tuutikki: ”Kaikki on hyvin epävarmaa ja juuri se tekee minut levolliseksi.” (Tämä lukee myös hänen luokkansa ulkopuolella olevassa kortissa)

”Uskon vakaasti, että asiat menee aina niin kuin on tarkoitettu, joten luottavaisesti ja mielenkiinnolla suhtaudun siihen, mitä tuleman pitää.”

Help me, Ronda!

SAAGA HUHTALA

Niin kuin moni saattaisi jo sukunimestä veikata, Ronda on taustaltaan suomenruotsalainen. Hänen äitinsä on suomenkielinen ja isä ruotsinkielinen.

”Olen käynyt esikoulun ruotsin kielellä, ja lisäksi olin alakoulun ajan kielikylpyluokalla. Muuten olen käynyt kouluni suomeksi, mutta ruotsilla on toki erityinen asema ja paikka sydämessäni. Nautin suunnattomasti, kun saan opettaa ruotsia ja välittää samalla myös omaa, suomenruotsalaista kulttuuriani.”

Joskus opiskelijat kysyvät häneltä, kumpaa Ronda tykkää enemmän opettaa, englantia vai ruotsia.

”Rehellisesti sanoen minulle ei ole mitään väliä, kumpaa kieltä tai mitä kursseja opetan. Olen onnellinen, kun vain saan ylipäätään opettaa.”

Työssään Ronda rakastaa sitä, kun kurssipalautteessa lukee, että hänen tunneilleen on ollut kiva tulla. Mutta parasta opettajan työssä on perusarki, kun saa seurata opiskelijoiden kehittymistä ja oppimista unohtamatta huippuja työkavereita.

Opettajan työ saattaa monelle opiskelijalle näyttäytyä vain oppituntien pitämisenä ja kokeiden laatimisenä ja korjaamisena - kuitenkin näin asia ei ole.

Ronda paljastaa, että itse opettaminen on aika pieni osa opettajan arkea. Aikaa saattaa kulua paljon korjaamiseen ja suunnitteluun, ja sen lisäksi on myös erilaisia palavereita, kokouksia ja koulutuksia. Kaiken tämän

muistamisessa on omat hankaluudet, mutta onneksi on kalenteri.

Täytyy muistaa, että opettajat eivät kuitenkaan käytä koko vapaa-aikaansa koulun ulkopuolella vain kokeita korjaten, vaan heillä on eri tapoja palautua arkiviikosta.

Ronda harrastaa joogaa ja lenkkeilyä, mutta ei kuitenkaan täyteen buukkaa vapaa-aikaansa vaan hän pystyy vaikkapa lähtemään ihan ex tempore miehensä kanssa ravintolaan syömään.

Opettajan työn ohella hän ohjaa lasten temppujumpia Naisvoimistelijoille yhtenä iltana viikossa.

”Myös siinä työssä saa kokea tekevänsä tärkeää ja merkityksellistä työtä.”

Kuinka Ronda sitten eksi opettamisen pariin? Hän oli aina ollut kiinnostunut kielistä ja melko varhain hänelle oli selvää, että hän hakee yliopistoon opiskelemaan niitä. Ensimmäisen yliopistovuoden aikana hän tajusi, että voisi olla kivaa olla opettaja. Ronda opiskeli sitten aineenopettajan pedagogiset opinnot sivuaineena, ja niin hänestä valmistui opettaja.

Kun Ronda opetti Kastellissa ensimmäisiä viikkojaan, hän käveli luokan perälle asti aina, kun halusi säätää valoja. Noin kuukauden päästä yksi opiskelijoista kertoi ystävällisesti hänelle, että opepöydän vieressäkin on valokatkaisija.

”Pitäisi vissiinkin käydä tarkistuttamassa näkö!”

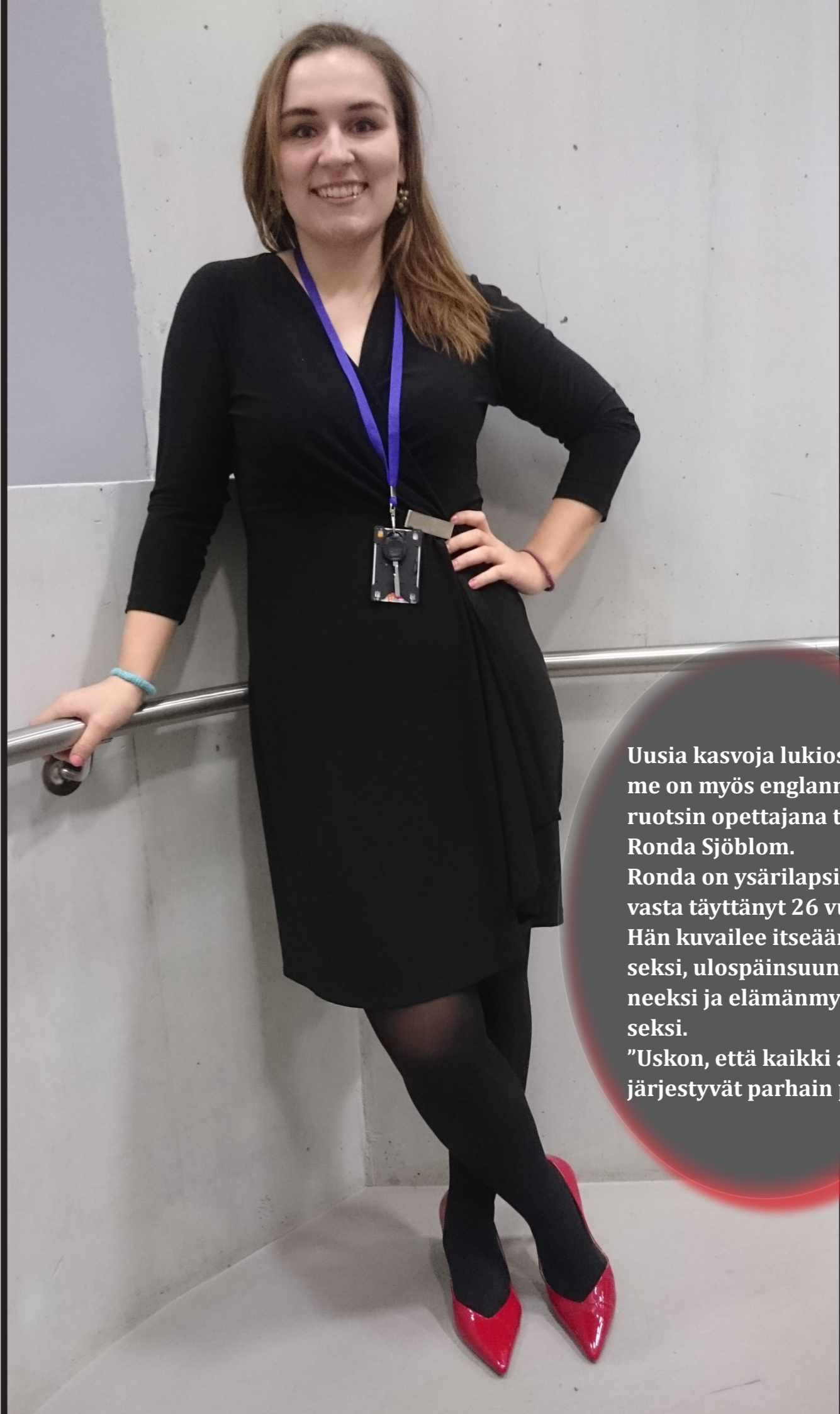
Vaikka mokiakin on tapahtunut opetustyössä, on Ronda saanut paljon ihania kommentteja ja palautteita opiskelijoilta.

”Eräs mieleenpainuvien kommentti on ollut, kun entisessä työpaikassani eräs opiskelija tuli ennen ruotsin koetta hätäntyneenä kysymään minulta, onko hänellä minkäänlaisia mahdollisuuksia päästä kurssia läpi. Vastasin, että olen seurannut hänen työskentelyään kuuden viikon ajan ja että minulla on täysi luotto ja usko hänen osaamiseensa. Hän häkeltyi ja liikuttui kyyneliin - kukaan opettaja ei kuulemma ollut hänelle koskaan aiemmin sanonut noin rohkaisevasti. Se oli itsellenikin aika hieno hetki.”

Tulevaisuudelta Ronda toivoo ennen kaikkea terveyttä ja pysyvyyttä, niin kliseiseltä kuin se kuulostaakin.

”Toivon, että minulla on monia hauskoja työvuosia edessä täällä Kastellissa!”

Yksityiselämänsä puolelta Rondalla olisi haaveissa saada miehensä kanssa perheenisäystä sitten, kun on sen aika. He unelmoivat myös omakotitalon ostamisesta.

Uusia kasvoja lukiossamme on myös englannin ja ruotsin opettajana toimiva Ronda Sjöblom. Ronda on ysärilapsia ja vasta täyttänyt 26 vuotta. Hän kuvailee itseään iloiseksi, ulospäinsuuntautuneeksi ja elämänmyönteiseksi. ”Uskon, että kaikki asiat järjestyvät parhain päin.”

Parlevu fransee? Oder Doitsch? *Entä English?*

Kielitaito on eduksi monessa suhteessa.

Se edistää työpaikan saantia, laajentaa ymmärrystä maailmasta ja takaa varman menestymisen maailmalla. Sen avulla yksilö voi ymmärtää ympärillään olevia vieraita kulttuureita ja hahmottaa kulttuurien välillä vallitsevia perustavanlaatuisia eroavaisuuksia.

MISKA TÖRMÄNEN

Kaikille näille erinomaisille etuuksille Suomen nuoriso kuitenkin nyrpistää kulmakarvojaan ja jättää C-kielen yhä useammissa tapauksissa valitsematta.

Vieraan kielen opiskelu koetaan yleisesti vastenmieliseksi, koska se lisää lukiolaisen suurta työtaakkaa jo entisestään. Moni kokee paineita myös C-kielestä saatavien arvosanojen takia, koska arvosana kahdeksan tai yhdeksän ei Wilman ”Opinnot” -osion kohdalla näytä matematiikasta saatujen kymppien rinnalla kovin kauniilta.

Kieltäytyminen kielten opiskelusta johtuu myös siitä, että nuoriso kokee kielet lähtökohtaisesti liian haastaviksi ja työläiksi. Ranskan kieltä ei kukaan opi ääntämään, venäjän aakkoset ovat kuin Egyptin hieroglyfejä tulkitsisi ja saksan kielioppi on täynnä kaikkea pientä sälää, jota ei vain voi muistaa.

Kun näiden kaikkien rinnalla kouluissa tarjotaan kaikkia muita yleishyödyllisiä kursseja, jotka eivät ole yhtä vaikeasti omaksuttavissa, on suuri riski, että nuoriso valitsee SAB31-kurssin sijaan ylimääräisen kurssin matematiikkaa.

Moni suomalainen havahtuu kielten olemassaoloon vasta korkeakouluaikana tai silloin, kun vierasta kieltä oikeasti tarvittiin - silloin, kun sitä pitäisi jo hallita edes alkeellisella tasolla.

Valitettavasti usein silloin on myöhäistä, sillä yliopis-

tot vaativat esimerkiksi ranskan kielen pääainelinjalle jo jonkinlaista kielen taitoa. Sellaista kielitaitoa ei synny parissa kuukaudessa, vaikka kuinka pännittäisi pääsykoekirjoja ja ahmisi vieraiden kielen sanoja.

Kielitaidon kehittyminen on pikemminkin rinnasteinen evoluutiohistoriaan: se jalostuu jalostumistaan hiljalleen ja epävarmasti, se kulkee pitkän ja kivisen polun ja on lähellä miltei kadota, kunnes se taas jostain nurkasta työntää päänsä esiin ja kukoistaa kuin helakanpunainen ruusu.

Syy ei kuitenkaan liene yksinomaan vain meidän 2000-lukulaisten. Emme me ole päättäneet määrittää esimerkiksi sitä, mitä tarkoittaa 2010-luvulla englannin pitkäikäinen ”erinomainen” osaaminen.

Nykyään se tarkoittaa sitä, että englannin kieltä erinomaisesti osaava yksilö kykenee löytämään pitkästä englannin kielisestä jargonista yksittäiset välimerkit ja artikkelivirheet ja kuulemaan nauhalta muutaman irrationaalisen lipsahduksen, jotka vaikuttavat ratkaisevasti siihen palluraan, joka vastausvihkosesta tulee rastiina.

Suomen nuoriso laulaa tätä nykyä vain pitkäksi englanniksi ja keskipitkäksi ruotsiksi ja täsmälleen niillä ohjeilla, mitä YTL vain kuunaan keksii.

Nuorten ajatteluun on iskostunut kuva kielistä vastenmielisenä pilkunviilaamisena ja turhana öyhöttämisenä, joten ei ole mikään ihme, ettei niiden opiskelu houkuta.

Asiaan tuonee oman mausteensa myös Suomessa vallitseva pakkoruotsin opiskelu. Nuoriso ei ole motivoitunut omaksuma toista kotimaista kieltä, ja se jää vi-eraaksi. Nuoriso huomaa, ettei kielten opiskelusta ole muuta kuin riesaa ja vaivaa, kun se roikkuu koulussa vain sanakokeiden ja verbiteistien merkeissä perässä.

Vanha suomalainen sananlasku väittää, että ”kenen leipää syöt, sen lauluja laulat”. Suomen nuoriso laulaa tätä nykyä vain pitkäksi englanniksi ja keskipitkäksi ruotsiksi ja täsmälleen niillä ohjeilla, mitä YTL vain kuunaan keksii.

YTL:n ja yksilön välinen symbioosi kielten kanssa on kuin alkoholin käyttö. Se lähtee hitaasti liikenteeseen alkuvaikeuksien kautta ja loppua kohden alkaa hyvinvointi olla vain hassu sana, vailla suurempia merkityksiä.

Vaikka kielten opiskeluun tarttuminen on nykyisin varsin suuri pala purtavaksi, kannustan jokaista ainakin koettamaan sitä. Kielitaito on vielä tänäänkin niin suurta tunnustusta nauttiva ominaisuus ansioluettelossa ja reaali maailmassa, ettei sitä kannata haaskata vain sen takia, että tarjolla on helpompia tapoja selvitä.

Rohkaiskoon **Edith Södergranin** runo jokaista kieltenopiskelijaa, kielentaitajaa, kieltenopettajaa ja kaikkia niitä, jotka kieltään ylipäättään käyttävät.

*Niin vähästä en särje vielä sydäntäni.
Puhaltakoot vastoin käymiset ympärilläni
niinkuin kylmät viimat.*

*Olen itse myötäkäyminen. Otsallani on kirjoitettuna:
aurinko ei voi itkeä hetkeäkään.*

Meitä edeltävät yksilöt ovat räätälöineet ja muokanneet yhteiskuntaa sellaiseen suuntaan, jossa lukioarvosanoilla ja eritoten ylioppilastodistuksella on valtavan suuri merkitys.

Niiden pohjalta yksilölle saatetaan suoda yksin armosta, yksin uskosta, yksin Ylioppilaslautakunnan tähden yliopisto- tai ammattikorkeakoulupaikka, jonka saatuaan yksilö voi ainakin yrittää elää ja menestyä maan päällä.

Kun suomalainen nuori elää jo varhaisvaiheessaan näin suuressa prässissä, ei ole suurikaan ihme, että C-kieli jää esimerkiksi lukiossa valitsematta.

Kuka nyt olisi niin typerä, että ehdoin tahdoin lastaisi lisää kiviä omaan reppuunsa, kun YTL ja yhteiskunta ovat kuormallaan jo miltei romuttaneet tuon viattoman lukiolaisyksilön.

Kuvat: Wilma Ylijoutsjärvi

Kaikkihan tuntevat nettietiketin, tuon hyvien säännösten kultaisen litanian, jota varmasti jokainen kastellilainen osaa sujuvasti someympyröissä noudattaa... Kaikkialla oppi ei ole mennyt yhtä vahvasti perille, siitä varoitettava esimerkki www.vaihtoehdotointotuu.fi -sivustolla käydystä kiivaasta netikeskustelusta.

Teksti ja kuvat:

JAAKKO LEINONEN

Näytä 1067 aiempaa kommenttia...

Timo Turmiola

Jos ny vielä pallaan toho sun väitteeseen että kuvassa oleva lantakasa symboloi mun äitiä, nii halluun vaa kysyy että mitäs helsvettiä nää sillä halusit sanoon?

Pasi Provokaattori

No siis tarkoitan vaa että lantakasa symboloi mutsias sisältä, mut äitis ulkokuori on ennemminki toi lehmä xdx

Timo Turmiola

Tainnu jollaki kopsahtaa kupoli useampi ku kerra parkettii ku pittää noi randomeita heittoja tulla väentää meikän postmodernii ja surrealistisee, atmosfääriin ylittävään taideteoksee >:// painu kuusee pösilöpasi!

Timo Turmiola

Mulla sentää on jottai tekemistä mun elämässä... esim. tää taiteilu jolla oikeesti saan herätelty ihmisiin aatteleen asioita myös lehmänlannan kokkibakteerien näkökulmasta!

Pasi Provokaattori

Kaltaises viherpeukalonatsit pillaavat isiemme Suomen! Suksisitta suolle sivistyssanojenne kans joilla ette kuiteskaa muuta tee ku koitatta pätiä asioista joista känninen käkiki ossaa lyyvvä enemmä faktoi pöytää

Keskustelupalstan moderaattorin virallinen ilmoitus! Epäsovelias kielenkäyttö ja toisten käyttäjien loukkaaminen on ankarasti sivuston periaatteiden vastaista.

Pasi Provokaattori

Hah, taisin servata timon ku ei oo hetkeen vastannu, lolololxd

Pasi Provokaattori

Ja mikä byrokraattiherra toi moderaattoriki luulee olevansa?? mitä sananvappautta tämmöne on että ei sais muka sanoa ommaa mielipijettä tai trollailla >:// #kysynpä vaa

Timo Turmiola

Huomaa että oot vähä pölijä ku luulet että nazit ja viherpeukalot liittyy toisiinsa xdx Mä sentää tiian kansakoulun käyneenä että hitlerillä oli pahat mielessä ja mannerheim oli miäs paikallaan

Pasi Provokaattori

Äyssi, ekkö ees älyä että ilman aatua ois tali-ihantalasta tultu ja ryminällä... Ja kerroppa mulle "kirjaviisaanaa" että kuka sitte ois vallottanu sudettialueet jos ei hilleri?

Keskustelupalstan moderaattori on estänyt käyttäjän Pasi Provokaattori pääsyn foorumille seuraavan vuorokauden ajaksi.

Timo Turmiola

Aijjai, pasi lens ulos xD Tiesinhä mäe että nää jotka ei tajjuu tätä mun taidetta on pelkkiä urpoja elämäkoululaisia

Käyttäjä Timo Turmiola on saanut pysyvän porttikiellon keskustelupalstalle. Lisätietoja osoitteesta vaihtoehdotointotuu.fi / nettietiketti.fi